

Ελευθερο πωλ
Φ. 2639/11-5-84

ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ - ΕΛΙΟΤ:

Αφετηρίες και προβληματισμοί

Γράφει ο ΔΗΜ. ΣΤΑΜΕΛΟΣ

υπαρξιακής αγωνίας και του προβλήματος της ελευθερίας, μέσα από μια διαχρονική διάρκεια, συνδέεται και με δυο μεγάλες δικές μας προσωπικότητες: Τον Καβάφη και τον Σεφέρη. Ο πρώτος, μερικά, τον επηρέασε, ο δεύτερος δέχτηκε την επίδρασή του.

Πέρα απ' αυτά, ο υψηλός ποιητικός λόγος του Ελιοτ, που τον διακρίνει η βαθύτερη θρησκευτική έξαρση, η συνέπεια, η ανανεωτική δύναμη, έχει μιαν εξαίεση μουσική γλώσσα, που ο μεταφραστής κατόρθωσε να α-

την ανθρώπινη ιστορία και οντολογία.

Τα «Απαντα τα ποιήματα» του Τ.Σ. Ελιοτ, έτσι καθώς έχουν μεταφραστεί από τον Αρ. Νικολαΐδη, μας επιτρέπουν να γνωρίσουμε και το μεγαλείο και το βάθος μιας ποιητικής δόξας του αιώνα μας, που η επίδρασή της στη νεοελληνική ποίηση είναι αναμφισβήτητη. Εκδόσεις «Κέδρος». Σελ. 259.

Γ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

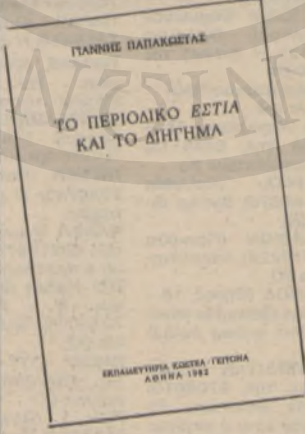
«Η «Εστία» και το διήγημα»

Ο Γιάννης Παπακόστας, στο έργο του «Το περιοδικό «Εστία» και το διήγημα» (διατριβή επί ωφηγοσία), διερευνά και παρουσιάζει το ιστορικό της ίδρυσης, το πρόγραμμα και τους στόχους, συνεργάτες και συνεργασίες, την οριακή χρονιά του 1883 με τους διαγωνισμούς, τα μετά το '83, την κυκλοφορία και την τελευταία περίοδο του περιοδικού «Εστία», που αποτελεί μια από τις σημαντικότερες αφετηρίες και σταθμούς στην καλλιέργεια, ανάπτυξη και διαμόρφωση του νεοελληνικού διηγήματος.

Με ιδιαίτερη ερευνητική, φιλολογική και επιστημονική επιμέλεια, διεξοδική βιβλιογραφική τεκμηρίωση και εποικοδομητική συμπερασματική ανασύνθεση της πορείας του, μας δίνει ένα εντυπωσιακό πανόραμα του περιοδικού αυτού, επισημαίνοντας τα κύρια στοιχεία του και τη συμβολή του στο νεοελληνικό πνευματικό χώρο.

Η αξιοποίηση του πλούσιου υλικού, που μέσα από το ίδιο το περιοδικό αντλεί, σε συσχετισμό με γενικότερες θεωρήσεις ως προς τη συγκρότησή του νεοελληνικού αφηγηματικού λόγου, δίνει στο έργο τούτο μια ουσιαστική θέση στην ευρύτερη διερεύνηση της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Μελέτη που τη διακρίνει η επιστημονική υπευθυνότητα, ο ευεργετικός ερευνητικός μόχθος, το αποκαλυπτικό πληροφοριακό και άλλο υλικό και οι στέρεες και εδoστοχες συμπερασματικές παρατηρήσεις, αποκαλύπτει τη σημασία και τη συμβολή της «Εστίας», στη δημιουργία και παρουσίαση των νέων τάσεων του αφηγηματικού λόγου στα τελευταία χρόνια του περασμένου αιώνα. Εκδόσεις Εκπαιδευτηρίων Κωστέα - Γείτονα. Σελ. 238.

ποδώσει σε όλη τη διάφανη γοητεία της.

Και τούτο, και γιατί ο ίδιος είναι ποιητής και γιατί η ποίηση του Ελιοτ τον απασχόλησε για χρόνια ολόκληρα, όπως ο ίδιος σημειώνει στην ιδιαίτερα κατατοπιστική εισαγωγή του, όπου επισημαίνει τέσσερα βασικά στοιχεία στο έργο του μεγάλου ποιητή: Πάθος, πόθο, έκσταση και ειρωνεία.

«Είναι το πάθος και ο πόθος συχνά ταυτόσημα, που κρατούν την ποίηση του Ελιοτ πάντα σχεδόν δεμένη με την συγκεκριμένη πραγματικότητα. Στην έκσταση υπάρχει κάτι το δυνάμει λυτρωτικό...». Όσο για την ειρωνεία, ο μεταφραστής τη συνδέει με τα πρώτα κίβλας ποιήματα του Ελιοτ και την προεκτείνει πάνω στην ανθρώπινη φύση και μοίρα, στον έρωτα και το θάνατο,

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ έχει και σε άλλες εργασίες ασχοληθεί με τον Καζαντζάκη («Νίκος Καζαντζάκης, ένας αξεδίψαστος της ελευθερίας», «Η γυναίκα στη ζωή και στο έργο του Καζαντζάκη») κ' έτσι διαθέτει μια ευρύτερη εμπειρία πάνω στην συνολική θεώρηση του έργου, όσο και στις δημιουργικές πηγές απ' όπου ο συγγραφέας αντλεί ή θεμελιώνει την έμπνευσή του.

Η διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος, με την ιδιομορφία του, παρουσιάζει μια ξεχωριστή δυσκολία. Γιατί αν σε άλλες εκδηλώσεις της πολυμέρειας της τέχνης του Καζαντζάκη οι επιδράσεις από φιλοσοφικές - ιδεολογικές ιδέες ήταν από ένα πρώτο κοίταγμα φανερές, η επίδραση των Αρχαίων στη διαμόρφωση μιας ορισμένης δημιουργίας του ή και ευρύτερων πνευματικών προσανατολισμών, χρειαζόταν μια βαθύτερη προσπέλαση μέσα στο έργο του. Αυτό το κατάφερε, με ξεχωριστή επιτυχία, ο Γ.Π. Σταματίου.

Αντιμέτωπος τις δυσκολίες και τους σκοπέλους στην επισήμανση της σχέσης και της επίδρασης, με μόχθο ερευνητικό, με επιστημονική υπευθυνότητα, αλλά και με μια διεισδυτική ικανότητα που οδηγεί σε διαφωτιστικούς δρόμους. Από και και πέρα η συναγωγή συμπερασμάτων είναι στέρεη και επαγωγική.

Ο Γ.Π. Σταματίου στη μελέτη του «Ο Καζαντζάκης και οι Αρχαίοι», διερευνά σε βάθος και λεπτομερειακά την επίδραση και του αρχαίου φιλοσοφικού στοιχείου και του επικού και τραγικού λόγου μέσα στο έργο του Καζαντζάκη, με βάση την αρχαία ελληνική γραμματεία σε συσχετισμό με τον κορμό της δημιουργικής του πνοής σε κύρια έργα του. Αυτή η σχέση αποκαλύπτεται με καθοριστικά στοιχεία και πηγές, που ο Γ.Π. Σταματίου αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο, με μιαν εντυπωσιακή διαύγεια, με συμπερασματικές απόψεις εποικοδομητικές.

Έτσι το έργο διερευνά και παρουσιάζει διεξοδικά τη σχέση του Καζαντζάκη με τους Αρχαίους, όπως διαμορφώνεται ή εκδηλώνεται μέσα στο έργο του, για ν' αποτελέσει σημαντική συνεισφορά στην γενικότερη θεώρηση του έργου του Καζαντζάκη, σε σύνολο ιδεών και προσανατολισμών.

Η μελέτη «Ο Καζαντζάκης και οι Αρχαίοι», αποτελεί διδακτορική διατριβή του συγγραφέα, που εγκρίθηκε από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τ.Σ. ΕΛΙΟΤ

«Απαντα τα ποιήματα»

ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ και εισαγωγή Αριστοτέλη Νικολαΐδη παρουσιάζονται όλα τα ποιήματα του Τ.Σ. Ελιοτ, του μεγάλου ποιητή, βραβευμένου με το Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1948, που ο ποιητικός λόγος, έκφραση μιας βαθύτερης πίστης στον άνθρωπο και τη ζωή, στην ομορφιά και τη λειτουργική διεργασία της, στη βίωση της ανθρώπινης και κοινωνικής πραγματικότητας, αλλά και στη διερεύνηση της